

CHILEB

赤列布

张宝寿书

1
2011

Ndarmadu ^M mongghulnu
ghdagu dau daulajin huraal
neeja

Badeesge ghal
hambuliji surilduna

Booqi boo boolana

CHILEB

赤列布

1
2011

CHILEB

2011 fon 1 udaa (BUR 105 UDA)

DAGNER GES:

HMNDX SZARBATEN DA QH UILENU GES

GHARGHAJIN GES:

HMNDX SZARBATEN KILE PUJIG UILENU
GER

SZAGHAJI KURUJIN: ZhangZunshuu

GURIS: QauZixu ZhangFaacai QauSinhua

QauZiliang LuuWunzhun QiXinyoo

DunWunshuu QauSituwa QauSingu

GURISNU DARGHA: ZhangFaacai

DOODU DARGHA: QauZiliang

DAGLAJI GURIQI: LuuWunzhun

SCILTAJI GURIQI: QauSinhua

HGHURLAGU SHDAG: K · X · G (2008)

HGHURLA GLSAN 106DAR PUJIG

HGHURLAQIN:

KUGO NOORNU SHUNXIN HGHURLAGU

GHAJAR

GARQAG

2011 fonnu 1 udaa

bur 105 udaa

XINI JUURISAN

“MONGGHUL PUJIGNU JUB JUURIDAL”NU

NJIGLAGHAGU SANAA ..... QauZiliang (1)

MONGGHUL PUJIG ..... QauZiliang (7)

QAGRAB ..... YiXinlen (15)

HARA GHAIAR BURAASAN QAG ..... YiXinlen (17)

2010 FON《CHILEB》PUJIGXEERNU SUUL

HURAASAN NI ..... LuuWunzhun (19)

JUGHAR AYILNU XINI ..... LuuWunzhun (22)

CHANG NANGLAGUNSA HUINO ..... YiXinlen (26)

MONGGHULNU ULON KUN DUNDAGU HGHUI

FULAAN HAINU SAINDU ..... YiXinlen (28)

TUGHAU YERIGU NI ..... HaaCondii (30)

NANGNIIQI AANEE ..... HaaCondii (31)

JIGE YERIJIN ..... HaaCondii (32)

HGHUILONG ..... HaaCondii (33)

MAANEER SNAMBAA ..... DunWunshuu (35)

GHURAAN NASIDU BULAI ..... QauZiliang (42)

MONGGHULQILESAN

AYILNU AADALREGU TUMUNGE YAMA CIM

..... FunGuidun (47)

QIDAR PUJIGNU SBA

QIGHAAN UDENU NEEGU NI

..... Xan szarbaten da qii uilenu ges (49)

SUUDIR ..... Zhangfaacai

目 录

2011 年第 1 期

总 105 期

新 作

对“土文正字法”的修改意见..... 乔志良(1)

土族文字概述..... 乔志良(7)

~ 万物的形成..... 伊兴联(15)

大地消失时..... 伊兴联(17)

2010 年《赤列布》总结..... 鲁文忠(19)

卓科村的春节..... 鲁文忠(22)

听灌顶大法会后的感想..... 伊兴联(26)

土族民间文学

红鞋的好处..... 伊兴联(28)

寻鸡..... 哈全德(30)

闭斋的老奶奶..... 哈全德(31)

寻找毛驴的人..... 哈全德(32)

谚语..... 哈全德(33)

盲医..... 董文寿(35)

三岁娃娃种庄稼..... 乔志良(42)

翻 译

农村生活千万个怎么办..... 冯国栋(47)

汉文专页

开启白色的门..... 县民宗局(49)

摄影..... 张发才

CHILEB

赤列布

1
2011

赤列布

2011 年第 1 期(总 105 期)

主管单位:互助土族自治县民族
宗教事务局

主办单位:互助土族自治县民族
语文工作办公室

本 刊 顾 问:张宗寿

编 委 会:乔志旭 张发才
乔生华 乔志良
鲁文忠 祁兴月
董文寿 乔生武
乔生菊

编委会主任:张发才

副 主 任:乔志良

主 编:鲁文忠

本 期 责 编:乔生武

准 印 证 号:

青新出(2008)准字第 106 号

印 刷:青海互助顺兴印刷
厂

“MONGGHUL PUJIGNU JUB JUURIDAL ”NU NJIGLAGHAGU SANAA

QauZiliang

Mongghul pujig darlaji 30 fon dawaaja. Sarlaji uuqilelhagu uile dire hudu shge bauldal awuja. Mongghul pujig ayang huloogu pujigwa, 31 qighaan tolghuila mongghul ugonu ayangnu hulooji pujigdu ulilghagure njeenaanu njoolig waina, nenge njoolig “MONGGHUL PUJIGNU JUB JUURIDAL” wa. Mongghul pujignu jub juuridalnu nensa muxigu baghaxisge hudunge szar giji Qidar pujig da Mongghul pujig giji ghoor samba pujigla neeleenu juuriji gharghaji do ulidulaange jarija. Mongghul pujignu sarlaji uuqilegu uilenu 30 kidi fonnu qag uyenu daghaaji, pujignu jub juurigure xini szaghadalda gharina, lii njiglagu ghajarda waina. Mongghul pujignu jub juuridalnu burindu sasarlaji sainqiraalghagundu, bu muxigu qidar pujignii mongghulqileji, xini gharisan szaghadalsgenu nimeeji, xini huino taghur gharisannii turuuleji, lii hgilejinnii awaadiiji MONGGHUL PUJIGNU JUB JUURIDAL nu njiglalghagu sanaange gharghawa. Hanala sgil taiji sag taisamnu huino ndaanu mongghul pujignu jub juurigu ni ixida nigere bauji mongghul pujignu uile ixida muxilejinna. Bu turuuleji gharghasan jub juuridal 18 sambawa:

1. Mongghul pujig Mongghul ugonu Huzhu ghajar ugola xjuurqileji Huzhu ghajar ugonu Xjir ghul ugonu ayangla sar warina, pujignu juuridulaa gooro ghajar ugosge sar warijin ayangreji xighaaji juuri.

Jixee :

puxii	nimbii
sii	sai
pii	pai
siina	saina
niitaa	naitaa
xighai	shghai

2. Usig“v”nu ghada lusnu ugonu yeerlaji jarigu da sman nirerelong jarigunu puxiisa dii jarin gua. Jixee :

CCTV Vc KTV

3. Mongghul pujigla juurisan lom、pujigxeer、xulig、dausgenu nire, huraalnu nire pujig, hanandu mudelghajin pujig nesgenu juurisa pujignu shgedu juurina. Jixee :

(1) .《MONGGHULNU ULON KUN DUNDAGU HGHUI》

(2) .《CHILEB》

(3)《MONGGHUL GHAJAR SAIHANWA》

(4) KUGO NOOR SINNU 11DAR UDAA KUN TURUUDU KAMAAQINU SHGE HURAAL 4DAR NCOGLAL

(5) 2011 FONNU MONGGHULNU NAADIM HURAAL

(6) BUR LUSNU ALI SZARBATENDA AMURAGGE SAUJI HAMDU MUXIQILEYA!

4. Mongghul pujigregu kunnu yasi da nire、ghajar nire、lusnu nire、gesnu nire giji ne tusgha nire ugosgenu turonggu usignu shgedu juurina. Jixee :

QauYulun、Sornam、Loxoo ayil、Narin ghul、Dunda lus、Monggul lus、Mongghul kile pujig uilenu aliwan ger、Szarbaten da qii uilenu ges.

5. Ghoor huxi qireenu aardag ayang “b p m f w” taawunnu huino hghur amii ayang “i” da neelengii amii ayang “ui” nu bii juuri. Jixee:

bu buli pusi munu funi awu bii biigoor piile amii
fii awii

6. Amii ayang “i”、“u”、“ii”、“uu” deerenla xjighaar ayang uyeqilesa, ugonu turong uyere gharisa, muxi ni aardag ayang “y”、“w” nimeegu lii hgilem. Ugonu juure ugonu suuldu gharisa “y”、“w” nimeegu hgilem. Jixee:

ii uu ire ula iidaa uuxuu

ayi awu kayi rawu kilewur tayin

7. Shdur amii ayang “oo” xjighaar ayangqilesa muxi ni aardag ayang “w” nimee gui. Hghur amii ayang “o” aardag ayang “h” da “gh” nu huino gharin gui, urondu ni hghur amii ayang “u” gharinii. Jixee:

oo oola oosgu ooqog oodon huri hghur ghul hghu
mongghul

8. Hghur amii ayang “u” la suul huraasan uile ugonu huino “aa、aanu、aadii” nu jalghaasa “ua、uanu、uadii” du furaana. Jixee:

turgu + aa → turgua

turgu + aanu → turguanu

turgu + aadii → turguadii

9. Hghur amii ayangla suul huraasan uile ugonu suuldu “aanu、eenu、oonu、aadii、eedii、oodii” nu jalghaasa, hghur amii ayang buraadiina, juuridulaa ne ayangnuda juurin gua. Jixee:

ghari + aanu → gharaanu

kile + eenu → kileenu

ughu + oonu → ughoonu

jari + aadii → jaraadii

ire + eedii → ireedii
 uro + oodii → uroodii
 10. “-ri、-li、-si、-xi” la suul huraasan uile ugore “san、jin、gu” nu jalghaasa, ugonu suuldugu hghur amii ayang “i” gulesa buraadiinajida, juuridulaa awaa biidii. Jixee:

nimbii	puxii
tariisan	tarsan
qoolijin	qooljin
mosigu	mosgu
moxigu	moxgu

11. “lii、bii、sii” ghuraannu huino “a、o、u” la turuulesan uile ugo gharisa, “lii、bii、sii” nu ayang ni “Laa(loo)、baa(boo) saa(soo)” giji furaanajida. juuridulaa muxigu shdaar juuri. Jixee:

nimbii	puxii
lii ayim	laa ayim
bii ayi	baa ayi
sii ayiwa	saa ayiwa
lii ughum	loo ughum
bii ughu	boo ughu
sii ughuwa	soo ughuwa

12. “b、l、m、n、r” taawunla suul huraasan ugore jalghaawur “-wa” nu jalghaasa, “w” nu ayangnii norloonu daghaaji furaanajida juuridulaa “wa” giji juuri. Jixee:

nimbii	puxii
jubwa	jubba
xalwa	xalla
samwa	samna

XINI JUURISAN

kunwa   kunna

tewerwa   tewerra

13. “l、r” ghuilalaa suul huraasan ugore jalghaawur “- naa” nu jalghaasa, guledulaa “laa”、“raa” giji furaanajida, juuridulaa “naa” giji juuri. Jixee:

nimbii   puxii

kolnaa   kollaa

xalnaa   xallaa

gharnaa   gharraa

nidirnaa   nidirraa

14. Amii ayangla suul huraasan ugonu suuldu “- du、- sa、- daa、- gii” jalghaawurgenu jalghaasa, ugoda jalghaawurnu juure “n” ayangge nimeena. Jixee:

nara + du→narandu

ude + .sa→udensa

jagha + daa→jaghandaa

shge + gii→shgengii

15. Jaagu kamaaqi ugo “ne、te” nu huino uile ugo “gi” gharisa, amiiayang “e” nu ayang “in” du furaana. Jixee:

ne gi→nin gi

te gi→tin gi

16. Uile ugonu huino “gui”、“gua” gharisa, ne ugosgenu suuldu “n” ayangge nimeena. Jixee:

juuri gui→juurin gui

juuri gua→juurin gua

uje gui→ujen gui

uje gua→ujen gua

bagha gui→baghan gui

bagha gua→baghan gua

moxi gui→moxin gui

moxi gua→moxin gua

17. Xjuur too ugonu harwansa huino “szin” gharisa, “szin” sa muxigu too ugonu “n” ni buraadiina, juuridulaa bii juuri. Jixee:

hara szin,   huri szin,   huji szin,

tiji szin,   tayi szin   jira szin

dala szin   naya szin   yari szin

18. Guledulaa “xja” gijin nenu jalghaawur shdaar jarigunu puxa, “xja” gisan ni “- diija”、“xjija”、“kurija” furaaji iresanna, juuridulaa “xja” giji bii juuri. Jixee:

nimbii

puxii

yauwaadiija

yauwaaxja

ideediija

ideexja

ughoodiija

ughooxja

gharaa xjija

gharaaxja

uroo xjija

urooxja

beesigu kurija

beesiguxja

juurigu kurija

juuriguxja

MONGGHUL PUJIG

QauZiliang

Mongghul kun njeenaadu gulegu ugo wainajida ugonaa juurigu pujigge gua. Nige menhen szin jong tayin fon uyedu kuraanu argu shge Dunda Lusnu Ghunsandangnu hairlasan dooro, Lussa rdemqi daabulaji Mongghul ugonu hudunge sgil taiji szer gija, Mongghul pujignuda gharghagu bulen gilghaadiijajida tenu nenu xjonla gaanu juure ni haran kidi fon uile delge shdaji gua. Dunda Lusnu Ghunsandangnu haran nigedar udaa kamaaqi huraal ghuraandar ncoglalsaar dangnu haldan tuyaanu gireel yang szarbatennu kile pujignu uilenu rogdu tidaji, szarbatennu kile pujignu uile hudu rjeeleji mpeelegu qag uyengedu kuriya. Nige menhen szin jong dala szin fondu laadiin usigdii Mongghul pujig darlaja, ne Mongghul kun gigeen qighaan diidu urogu shdagnu baghaji, mongghul kun rjeeleji mpeelegu atir sain shdemzhilgewa. Mongghul pujignu qiree morgo doorogu maduwa:

1. Mongghul pujignu usig uron

(1) 26 usig

Shge juuridal	Mulaa juuridal	Shge juuridal	Mulaa juuridal
A	a	N	n
B	b	O	o
C	c	P	p
D	d	Q	q
E	e	R	r

XINI JUURISAN

F	f	S	s
G	g	T	t
H	h	V	v
I	i	U	u
J	j	W	w
K	k	X	x
L	l	Y	y
M	m	Z	z

(2) 31 qighaan tolghui

a b c d e f g

h i j k l m n

o p q r s t

u v w x y z

zh ch sh ng gh

(3) Amii ayang

① 5 hghur amii ayang

a e i o u

② 5 shdur amii ayang

aa ee ii oo uu

③ 8 neelengii amii ayang

ai ia au ua iu ui iau uai

(4) Aardag ayang

① 21 xjighaarlasan aardag ayang

b c d f g h j k l m n p

q r s t v w x y z

②5 jurlasan aardag ayang

zh ch sh ng gh

③ 33 neelengii aardag ayang

“n” la tolghui daarian(11)

nd nt ng nk nj nq

nzh nch nz nc nigh

“r” la toghui daarian(7)

rb rm rd rg rj rz rgh

“s” la toghui daarian(6)

sb sm sn sg sz sgh

“sh” la toghui daarian(4)

shb shd shg shgh

“h” la toghui daarian(2)

hg hgh

“m” la toghui daarian(2)

mb mp

“x” la tolghui daarian(1)

xj

(5) Neesan uye

Aardag ayang(xjiggaarlasan、jurlasan、neelengii) muxi ghariji, amii
ayang (hghur、shdur、neelengii) huino gharisa “neesan uye” giji
daudana. Ndiree moxisa qirwaldu uliji shdur amii ayangnu gharghawa.

baa bee bii boo buu

paa pee pii poo puu

maa mee mii moo muu

faa fee fii foo fuu

daa dee dii doo duu

taa tee tii too tuu

naa nee nii noo nuu

laa lee lii loo luu
 gaa gee gii goo guu
 kaa kee kii koo kuu
 haa hee hii hoo huu
 jaa jee jii joo juu
 qaa qee qii qoo quu
 xaa xee xii xoo xuu
 zaa zee zii zoo zuu
 caa cee cii coo cuu
 saa see sii soo suu
 raa ree rii roo ruu
 zhaa zhee zhii zhoo zhuu
 chaa chee chii choo chuu
 shaa shee shii shoo shuu
 ghaa ghee ghii ghoo ghuu
 ndaa ndee ndii ndoo nduu
 rbaa rbee rdii rdoo rduu
 xjaa xjee xjii xjoo xjuu
 xjau shghai hghai nghai nghua
 ba be bu bo bu

(6) Boosan uye

Amii ayang (hghur, shdur, neelengii) muxi ghariji aardag āyang huino gharisa “boosan uye” giji daudana. Boosan uye 10 sambawa, ndiree moxisa qirwaldu uliji hghur amii ayangnu gharghawa.

ab eb ib ob ub
 am em im om um
 an en in on un
 al el il ol ul
 ag eg ig og ug

XINI JUURISAN

ax ex ix ox ux

ash esh ish osh ush

ar er ir or ur

as es is os us

ang ong iang

2. Mongghul pujignu ayang uye

(1) Ayang uye

① Amii ayang njeenaa ayang uyeqilena:

aa ii oo uu au ai

② Neesan uye ayang uyeqilena:

Bu ne gi ma joo xjaa

③ Boosan uye ayang uyeqilena:

alda urju asghu axrong amjighai

④ Aardag ayang da boosan uye ayang uyeqilena:

dal teg shdag mongghul haldan

(2) Uye hghuadal

Mongghul pujignu ayang uye amii ayangla jirgeqilena, nige ama ugore kidi amii ayang waisa kidi uye ulina.

① Nige amii ayang nige uye ulina:

ma joo aa ai ne nee xuu

② Ghoor amii ayangnu dunda nige aardag ayang waisa, aardag ayangnu muxisa ni hghua:

ala→a - la amii→a - mii

aghai→a - ghai uuxuu→uu - xuu

③ Ghoo amii ayangnu dunda ghoor aardag ayang waisa, aardag ayang ghuilanu juuresa ni hghua:

haldan→hal - dan

mengu→men - gu

mongghul→mong - ghul

shdargha→shdar - gha

xjongla→xjong - la

mbagla→mbag - la

songghu→song – ghur   tangghur→tang – ghur

④ Ghoor amii ayangnu dunda “ ngh ” nu logla gharrijiisa, “ ng ”
nuhuinosa ni hghua:

shanghai→shang – hai

qanghai→qang – hai

longhu→long – hu

(3) Ayang huloodal

Ayang huloogu pujig dire amii ayang da aardag ayang ghuilanu
hamdu hulooji ugo gharina, mongghul pujignu ayang huloodal doorogu
madu:

① Neesan uyela ayang huloona.

nara keele piiji gooro qudughu

bu qi ten e te ndee rjee

② Boosan uyela ayang huloona

alda anjii argu asghu axrong

oor oosgu uldi amta ombo

③ Aardag ayang da boosan uyela ayang huloona.

haldan menhen ken magdag tog

rgul rgang sardan gux kosgo

④ Amii ayang amuragdudal

① Amii ayang “ a e o ” ghuraala, nige ama ugore gharigu ni hudu
qoonwa, ugonu turonggu uyere “ a ” gharijiisa huinogu uyeda “ a ” giji
daghaana, turonggu uyere “ e ” waisa huinogu uyere “ e ” daghaana,
turonggu uyere “ o ” waisa huinogu uyere “ o ” daghaana. Pujigdu
juuridulaa shdadulaa turonggu uyenu amii ayangla amuragdilgha, jub
adagunu gharisa, amii ayang “ i ” da “ u ” la amuragdilgha:

amjaghai sajaghai deeren menhen

borboljin mooro joro toordog

② Amii ayang “ i ” da “ u ” ghula ali amii ayanglada amuragwa.

XINI JUURISAN

njeenaada amuragdina:

qinaa qiree furaa furee furoo
xurghuljin qurghu qudughu qugudur
qijig qigi qirig budiri kirig
(5) Kundun ayang

Mongghul ugonu kundun ayang ugonu hanansa huinogu ayang uyere bauna, ugore jalghaawur jalghaasa jalghaawurreji dawaa irena, kidi jalghaawurda jalghaasa hanansa huinogu jalghaawur dire bauna, kundun ayangdu shdag baghan gui.

3. Mongghul pujignu juuridal

(1) Uron yuugu log

Pujignu juuriji hghurladulaa nige murdu pagdalgha adaanu dooroji uron yuulghasa ayang uyeresa hghuawaanu uron yuugu shdag “ - ” nu baghaji ugoonu dii dooroji yuulghaa bau ire.

Mongghul pujig darlasemnu suuldu, njeenaanu ugonaa juurigu - re hudu juure urona.

(2) Usignu shge mulaa juurigu log

①Nige ama kilewur da nige mur xulignu turonggu usignu shgedu juurina:

Mongghul pujig darlasamnu huino, mongghul kun jong menhenfondu ni pujig guigu diisa aldaja.

Mongghul haannu kuu xjunwa,

Mongghul daunaange daulaya,

Mongghul daunaa daulasa,

Munu sgilsa halangwa.

②Tusgha nire ugonu (kunnu yesi da nire, ghajar nire, lusnu nire, aliwan gesnu nire) turonggu usignu shgedu juuri:

QauDorji Dorjirinqan Dunda lus

Mongghul kile pujig uilenu aliwan ger

③ Lomnu nire、huraalnu nire da hanandu mudelghagu
pujiglaljuuriji naalghasa usignu shgedu juuri:

《MONGGHULNU KUDUGU DAU》

MONGGHUL PUJIG UILENU TANGXAA HURAAL

DUNDA LUSNU ALI SZARBATENDA AMURAGGE SAUJI
HAMDU MUXIQILEYA!

(3) Qiiridu juurigu log

Kijeeda juurijin tusgha nire ugo da tusgha kilewurnu qirwalge
juurigundu uliji ugonu turonggu usigla qiiridu juurisa ulina: Huzhu
mongghul njeenaa daglagu xan(HMNDA)

kugo noo sin(KNS)

Dunda lusnu Gunsandang(DLG)

(4) Toonu shdag

Mongghul pujigre jarijin toonu shdag sinqandu shgengijari jin
Alabo too shdagnu jarinii:

1 nige 2 ghoor 3 ghuraan 4 deeren 5 taawun

6 jirghoon 7 duloon 8 naiman 9 szin 0 xag

+ nimeegu shdag - awugu shdag

× neelegu shdag ÷ hghuagu shdag

% jongnu shdag %omenhennu shdag

(5) pujignu shdag

Mongghul pujignu shdg sinqandu shgengii jarijin shdagnu jarinii:

. kilewurnu shdag , Aur awugu shdag

:kilegu shdag ? szaghagu shdag

、baliilagu shdag ;hajuuligu shdag

! duraannu shdag ( ) hujigu shdag

“ ” haalgha shdag 《 》 lom nirenu shdag

—furaagu shdag ……buraaji gui shdag

QAGRAB

YiXinlen

Shdesa shdedu ni, hara ghajer da tinger guigu qagdu, udurlaa gua, sonida gua, te juure rarabnu qireedu szula sgorloo saujiiguna. Tingernu sangrji szonglagu sghau kurija.

Sangrji ne juure ni, rarabnu qireegu szure rgen sanaa gharghaa kilegu ni: "Ne nanbur hara ghajardu gigeen shdaasi tigiinge gharimji dii hara ghajar da tinger ghudiliji hghuaguna, te sghau kurisa isge tumunge dongxi digeeji xjeeleguna." gija.

Dii yang kidinge fon dawaawaha, ne sangrji, yang szong lagu ni: "Ne haraanghu nuko tigii ghajara, gigeen baugunaji dii udurlaa daudaguna gigeen buraagula soni dauda guna." gija.

Dii huiji udur ni, sangrji yang szonglaja: "Tinger waisa, shge daliiregu Tinger hghuawaadii, tingerdu ulong gharim,arang dalii diihongdu kii taum."

Ghuraandar udur ni, sangrji yang szonglaja: "Hara ghajar qaglaja, hara ghajaresa szu gharim." nigiji szongloo ni isge ula tang hghuaja, ulasa szu urosiji tangdiji bauji xjija. Sangrji yang szonglaja: "Hara ghajar qaglasa dire ni nughoon usi oosigu ugulom, gharijin furee oosigu ugulom,arang qijig qijiglejin xjosi oosigu ugulom." ningiji szongloo hara ghajare samba mangwu xjamzan xjeeleja, samba mangwu qijig xjoosi oosiji jubda saihangulo hghuiwa.

Deerendar udur ni, sangrji yang szonglagu ni: "Tingerdu arang tinger buyenge tagsiraaja, nensa huino fon sara udur gijinge rgolaguna, arang hawur ghayer namur rgulgiji rgolaguna." ningijinge szonglasa, tingerdu nara da sara gharija. Sangrji, udurlaanu nara shgewa naradi

XINI JUURISAN

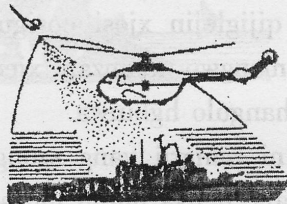
hghuaji ughuja, sara mulaawa soninu saradu hghuaji ughuja. dii sangrji ulonhghui foodi szaanu soni haraaghudi zhonglaji ughuja.

Taawundar udur kurija, Sangrji szonglagu ni: "Szure jighasi darlaghuxja, ula tangdi xau hurghai darlaghuxja, iladu amin tarlaghaji simqandu kurilghaguxja."

Jirghoondar udur ni, kilegu ni: "Ne ili darang qoogonna, ne kolla yau shdajin xjamzan rgolaguna." gaanu, aasi bos ni darlaghaja, daran. . . ilanu darlaghaa nsomlagula, sangrji xawarla njeenaanaa tigiinge szaanu hawar toro ni nige piilesa digeewaaxja. Dii tendi kilegu ni: "Qi turoji tijeegu mulaa sulaawa, qini mulaa sulaa hara ghajare anjiida yaulgha. Tesge ghajargu ilanu bii ugule, darang szuregu jighasi, tingerdu nesijin xau, ilanu gulaji sau." Ningiji szongloo ni xjamzan diregu hanasa szaliu kunna.

Jirghoodor udur ni, sangrji yiidaawanu qagla shdaji gua. Dduloondar udur ni jubda idawaaxjaha, sangrji yang szonglagu ni: "Jirghoon udur dawaaji duloondar udur hamburaagu udurge" giji liukija. Tensa huino kun turuudusge jirghoondar udur dawaaji duloondar udur hamburaagu udurdu sanana. "

Ningiji shge tinger ni Sangrji Simqan ni menhan tumunge dongxi ni szaja.

HARA GHAJAR BURAAAN QAG

YiXinlen

Shde diidu ni, hara ghajar qaglaanu jirghoon jong fondi ni, ne hara ghajar dire ixi kun xjamzan xau ila ulongulo dawaaxja. Ne juure kunsge ixi ulongulo njeen njeenaanaa alalduna, sgil murigulo dawaaxja, yaan dundognida huu ireldu naha, tinger ni purghaan sanrjisge mudeenu ne hara ghajar ni nige huraaguxja gija.

Dii ne juure Nooyaa giji ne kun wainaha, ne Nooyaanu sgil ni saini gulo sangrji shdaarwa, ne kundi ghuraan kuu waina, njeenaani kuu ghuraanlanaa taada hula, solghui warang ni kunsgedu kileja: "Tasge sgilnaa murii bii dangla, sgilnaa saihaan gida, buda hara ghajar ni kun turuudu di saini ireguna." Ningiji kileji qongisa da arangna. Ne juure ni, tingersa mudeexja, nige jiigildaanu, nooyaani nige qimsangniinu liukaa geeya gija. Liukaa geesa yang hara ghajardu kun darlasa, nooyaanu kuu beeri ilanu liukisa, yang mulaa sulaa ulonda gundi geeja. Tingersa nooyaadu kilegu ni: "Hara ghajar buraagu qag kurija, qi moodila shge naama chonnge szaanu, zhon ni ghuraan sang sza, hanansa tolghui sangdu ni, gireel baujin qangongge sza." Ningijinge kileenu nooyaanu shge mulaanaa, udur soni gui szaa gharghaaxja. Tingersa yang kileja: "Qi samba mangwu xau hurghai, xjamzan ilanu dide ninegeji duloon duloon, chon turonaa zhong loo gee da tengulo songdu jiljagha gharghalahgi." gija. Dii nige duloon usisa chon toro xjamzan da xaunu hger wa.

Nooyaa jirghoon jong fon ni toorzonu udur ni shge mulaalanaa chon toro uroldaaxja. Soninu kurisa jubda tingr shge naamadu urooxja, dalii turosa tolgha madi szuposaa sauja, sghau da lii xjiisa szu kujaa hara

XINI JUURISAN

ghajar ni, hanansa undur ulanu bulaawaa xjiiguna, ne juuraha dii hara ghajar ni yaan yaansa buraaxja, juu nige moodi ni kumurge chon turogu ila lailajii guna.

Shgeszu buraaji gui nige jong tayin udur falaja, ne juuretingersa kumurgo chon torogu ilanu sgildu ireexjaha, jilaji huraanu zhuulalghaadii gija, huraa zhuulagu, su dooroji buraaxja. Huraa zhuulaa yang nige jong haliu udur ulisa hara ghajar ni darang sgen gua. Huinoha kumurgo chon yaa laalaa ula tolghuindu pusaa sauja, ne juure nooyaa kumurgo chon qonggongnaa neewaanu kireenge ni daafulaji simqan ni ujela xjilghaja, kiree xjaa ghurdinge haraa iree kilegu ni: "Hara ghajar baugu ghajarge gua gija." Dii nige duloon dawaja, yang ngusgengenu daafulaji ujela xjilghaja, xjilghaa hariji iresa hara ulija, ngusge nughoon jang ghariji oosisan xjoosi naazinge tailasangulo irejaha, nedo hara ghajar ni buyee gharisan shdagwa. Ningeji yang duloon udur dawaasa, yang ngusgege tirgilejaha, dii hariji ireji gua, su ila xirгаа buraaja.

Nooyaa nige qimsang ni ilalanaa kumurgo chon turosa gharaairee, te turoogu xjamzan xau hurghai ilanu tirgileexja, tirgileenu te kidilanaa szaliunge naawaanu, ayin xirin tigii xjamzange ni, shge tingerdu fulaaxja, ne juure ni tinger ni sangrji purghaan ilanu hawardu fuulasan funir urojaha, ayaa! Budasge tingerdu sauwaanu nara ghajir ni ningiji buraalghagunida puxajida, do ne hara ghajar diregu iila juu liukaa bau xjigha gija. Sangrji nooyaadu kilegu ni: "Tangula nensa huino mulaasuulaa xanghai turoji hara ghajarre diurge, diurgeda ken ta kun ni muugisa, xjamzan ni muugisa, bu taiilanu huino pasiji tenu njilaya." Ningaanu dii tingersa sulongghunge gharghaanu, kilegu ni: "Ne do budasge ni sgildi irelghagu shdagwa, nensa huino dii hara ghajar lii buraan joo."

2010 FON 《CHILEB》PUJIGXEERNU SUUL HURAASAN NI

LuuWunzhun

《CHILEB》pujigxeernu gisnenqisge 2010 fondu ni jeerin da baarin gaanu budasgedu hudu juure urowa, hananu saindu ghoor udaa 《CHILEB》pujigxeernu sghau uye shdaar ni gharghaadii shdasana. Mundii huzhu szardaten qii gesnu darghasgeda sgil kuriiji, jub durisannu saindu waijinna. Do bu 2010 fonnu 《CHILEB》pujigxeernu gurigu、hghuarlagu da kurgeegu uilenu njilasannu suul huraaji hanandu tobji kilejinge ughuya, kileenu kuriiji gui ugoma waisa, hanala haldan ugola kuijalghajinge ughu.

《CHILEB》pujigxeernu jaagu sanaa ni, Dang da lusnu rog smu、turoo lisgaanu uudu mudelghaji qoon toodu szarbatennu kile pujig diregu turoo lisgaanu hanandu mudelghaji; Shehui ujel sanaaregu xini aadalnu magda baghaji; Mongghulnu ulon kun dunda waijin haujir pujignu mantaji suutinlaanu turuulegu; Mongghulnu suyolnu uudu delgee jaujanii jalghaa bau xjigu dire; Aghadiu szarbatennu suyolnu surigu taada; Ne kidu sambare 《CHILEB》pujigxeer jub jubnu saihan naama xjiingorgewa; Mundii Mongghul pujig mudejingula rdem surigu da sgil sanaanaa tagxi nagxi gigu ghajargewa.

Dawaasan 2010 fondu ni《CHILEB》pujigxeernu guris huraasa pujig 38 gharija, ne juuresa jaraa《CHILEB》direji gharighasan 35 pujigwa. 35 pujig turo xininu juurisan 8 pujigwa, 1 tumun 1 menhen haluu pujignu usigwa, xulig 1 jong 20 haluu mur waina; Mongghulnu Ulon kun dunda

XINI JUURISAN

waijin hghui 9 pujigwa, 4 tumun haluu pujignu usigwa; xulig 56 mur waina; Gooro szarbatennu hghuinu Mongghulqilesan 16 pujigwa, 1 tumun 4 menhen pujig usigwa, xulig 1 jong 40 murwa. Idaadu 13 kun juuriji irelduja, ne juure budasge urisan 8 gisnenqisge juuriji irelghasan pujignu waidal tigiinge: YiXinlen tundaa juuriji irelghasan 7 pujigwa, 5 pujig ni furoolil pujigwa, pujignu too 5 menhen haluu waina, 2 pujig ni njeen xininu juuraa ireghaanu jaridii shdasana, pujignu too 2 menhen 5 jong haluu usig waina, xulig samba 38 mur waina; SuChinshuu tundaa juuraa irelghasan 2 pujigwa, rgen iguanu njeen xininu juurisana, pujignu too 2 menhen haluu waina, xulig samba 74 mur waina; FunGhuidun tundaa juuriji irelghasan 2 pujig igua Mongghulqilesanna, pujignu too ni 2 menhen 5 jong haluu usig waina, xulig samba 60 mur waina; DunSimiin tundaa 3 pujig juuraanu 2 pujignii jari shdaja, 1 pujig ni Mongghulnu ulon kun dundagu hghuiwa, pujignu too ni 2 menhen haluu waina, 1 pujig ni Mongghulqilesan xulig sambawa 22 mur waina; WangCaitiin tundaa juuraanu njeennaa kurgeeji iresan pujig 3 waina, 2 pujig ni Mongghulnu ulon kun dundagu xulig sambawa, shdurdu ni 50 mur waina, njeennaa xininu juurisan pujig 1 waina, pujignu too ni 2 menhen usig haluu gharija; Lzhun tundaa Mongghulqilesannu 2 pujigwa, pujignu too ni 2 menhen 5 jong usig waina; LiZhanliin furoolil pujig nigenge juuraa kungedu awaa irelghajajida,arang saihaange irelgha xjilgha shdaji gua, pujigxeer dire jari shdaji gui.

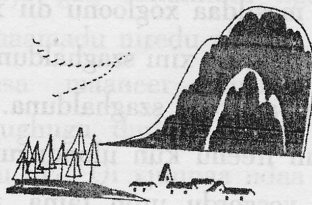
Jighadugu 7 gisnenqi tundaasge idaadu irelghasan pujig 20 waina, pujigna, pujigxeer dire jaraasan 18 pujigwa,arang 2 pujignu jari shdaji gui. Ne juure xini juurisan pujig 5 waina, ulon kun dundagu hghuinu suutinlaji turuulesan 3 pujig waina, gooro szarbatennu hghuinu furoolisan 11 pujig waina, gooro szarbatennu hghuinu furoolisan 3 pujig waina.

XINI JUURISAN

Hanala juuriji irelghasan pujignu too da qinirnu ujesa, furoolil pujig ulonwajida qinir ni nzomlaji gua, njeennaasge xininu juurisan ni qinir saina. Ndireexi sainxaasa SuChinshuu tunda juurisan 《HARIJIIRE! BAGHAXI》 da WangCaitiin tundaa juurisan 《LAWAG GHAJARNU MOOR UUDIJA》 ujegundu goorosa saihamna, ugosgeni saihange hulooji irelgha shdana, jub juuridal shdaarnuda juuraadii shdana.

Tundaasgedu kinjeelasa hana haraa kudunaa xjigula, ixida jeerin da baarin giji, hamburaagunaa geeji, shdoogu aadee aanee taadalong ulinhaan guaiji Mongghulnu ulon kun dunda waijin hghuisgeni suutinla, mundii xini hghui xini xulignu rogdu juuriji Mongghulnu suyolnu uusghaa delge, 《CHILEB》 pujigxeer ne nige uilenaa nige sgil saihange shdoglaguxja.

JUGHAR AYILNU XINI

LuuWunzhun

Shdehaansa Jughur ayildu xini sara ni xini taigu ne darsuunu turuuleja. Xini saranu xini nigedu ayilnu purghaandu qaa urinii giji xini taina, xini ghoordu ayilnu shdoogusdu qaa urinii giji xini taina, xini ghuraandu lauyadu (Langja niangniangnu kilesana) qaa urinii giji xini taina. Fon fonnu xini sara ni ghuraan qimsangdu xini taina, laayadu ni xani funisgenaa ncogloghaanu xininu boorzognu qinaalghana, xininu qiizinu delgeenu kirji geena, xininu duraasinu xuuwaa duraasi dumbulogturo gooloogeena, xininu hghainu jaraa gidesinu zhonglaa korilgha geena.

Xini nigenu shdeqi ni, ayil kuxinnu kudugu kun nige ni muxileji jeennaa xuusan sbai duraasi nige longhu waraanu xini taijin kudu ni xjaa duraasi sawaare duraasinaa suraanu hari irena, kudugu shge mulaa dide nine iguala xini deelnaa mosildaa xogloonu dii xinire xjilduna. Kunsge giixanglong nige nigenaa sgeldusa xini szaghalduna, xini taijinnu kudu ni kurigula lii sgesangulaldu yang xini szaghalduna. Ayilnu kunsge ncoglaa ujeji kennu kudasada kun ireenu kun ulondugula yanzidu uron taina, uronnu log ni: Yanzinu yosgordu uron taina, jagha njaangodu xjang deesiji uron taina, muxi ni szasan xiree taiwaanu dire ni szamba ximerge geeja, nenu ghoor rogdu ni shdima derge taina, nige rogdu ni qinaasan pansoor da boorzogwa, nige rogdu ni janglasan lagxiimaawa. Yanzinu solghui warang rogdu da dooro rogdu usinu deesaa uron taina, dundadu ni shge szarmii ghal ghoor taina, ghal nigere ni duraasi halana, ghal

nigere ni qaanu halaghaji geena. Njaangodu szasan xiree puxiisa, ghuraan rognu uron muxi igua shdur moodinu banbaar xiree gina. Xinire iresan kunsge shge mulaa giji urodunaa sauwaadugu, xani funinu guaijin kunsge nangsaa (shdeqigu) ughuna, uqugu ni kunag qaawa, idejin ni deereljin tawagre pansoor da boorzognu taiwaa dire ni janglasan lagxiimaawa. Shgengii kunsge kudusanaa nangsaanaa uqaa ierwna, mulaangii kunsge uqulduna. Muxileji njaagu shdoogusdu yagha duloji ughoonu doorogu kunsge isge jangxinaa duloo uqulduna, uqugu juure ni nige nigedunaa gaaqange janglalduna, uqaa qadigula njaangunu shdoogu aadeenu nige ni ugo baugula hana uronsanaa haajana, ujesa shge ulijingula uronsanaa ghudiligula, mulaa ulijingula rzaamasa uronsanaa ghudiliji ghada gharilduna.

Ude muxigu shdirgere lalong kusge anzhou hargiji qanjoorina, ghoor dide kun ayang taiji duri daulasa, huino doghaasan nine kunsge “anzhou saisaiyang sai” giji daulalduna, kidi samba ayangsgenu taiwaanu qanjooriji durgun ulighana. Kudu sausan shdoogu kunsge duraasinu uqaanu hghu halagula nige jur nige jur sausan ghula shdochaa daulajin waina, tangdargiimaa daulajin waina, huninu dau daulajin waina, qagrabnu dau daulajin waina, nigijji surisan daunaa daula gharghana, nijeer daudu ndang waijin lalong kun dauqinu taada ni sausan gulo sunosiji dau surina. Ne juure ni daagu karjaadu maun kunsge karjaamange baghaji, nige ni xogqan ugonge kileenu gharaa iregula harghaanu kunsge daghaawaa dauraaji shgedu hgernaa gharghaa “hahaa” giji xineelduna. Bulaisge shdirgele taijan naadilduna, xjunsge nige jong haluu ghoor jong toolaji taijan bagha shdana, nijeer sgolqagsge ghada turo guailduji nuuji naadilduna.

Durgundu ni, xani funinu nine kunsge janglasan halong bulen

XINI JUURISAN

bolija, yuujongsa mundii daaqu sayoo xoomii, tirmaa xoomii, haluu xoomii, foogu xoomii, gaara xoomiida waina, kunsge laghaan laghaan qadilaange idelduna, uqujin dasgu ni kunag qaawa. Durgunnu uqaanu kunsge yang shdeqigu shdaar duraasi uqudulji dau daulalduna, naadijinsge anzhaus hargigu, taijaa naadina. Xuroo ulisa duraasinu uqaa sogdongii haluuxi kidi gharaa lalong kunsge kudu ni kurgée. Xani funinu kunsge xulonggunu (nabsaa) shdaa buleduja, maha hulisan tughoore laayadu ni chagchagla geesan qiizinu wiina, hanala nabsaanu uqaanu dii xininu sgaanaa waraa kudunaa harina.

Xininu sgaa giji xani funisge laayadu ni qinaasan jaxi (boorzog) da xininu hghaiwa, jaxinu nige qimsongdu jirghoon sgaa hghuaji ughoonu dii kunnu too shdaar nige kundu ghoor jaxi hghuasa idaadu haran jirghoon jaxi toblana. xininu hghainu shge mulaa ni nayan wadima gharigu rgoo giji tagdarla geeja, ayilnu ghoor kunge hghainu xogdaanu sgaa baghaa buraalghaduna, ijindu ni hghainu tolghui da ghaimuunu toblana. la(shghai yasi) sgaa ghoor baulghana, lalii (jiljigha shghairegu maha) sgaa ghoor baulghana, qiikabzanu (sauqi yasi) ghoor giji hghuawaanu sgaa ghoor baulghana, nige sogsanu (halgha yasi) ghuraan giji hghuawaanu sgaa jirghoon baulghana, haisinu sgaa haran jirghoon baulghana, haibsi juuregu mahanu sgaanu ulonhaan baulghana, nendu ixi kajang gua, hghainu ghar ghoornu sgaa baghajindu toblana. Jaghadugu hurin naiman sgaa ayilnu shdoogu kundu hghuaji ughuna, la hanansa shge sgaawa, dii zhiglaji bauji iresa lalii qiikabza, sogsanu dunda yasi, sogsanu qiree yasi, haibsi yasi, haibsi juure mahasgewa. Nasi hanansa shge aadeedu la sgaa toblana, dii nasi shge mulaa shdaar daariji sgaa toblaghana. Xini ghuraannu xiniregu la sgaanu ayilnu hanasa shge nasidii aaneedu toblaghana, dii yang aaneesgenu nasi shge mulaa shdaar

daari bau ireji sgaa toblaghana. Ne xini ghuraannu xininu lauyadu tainii gisana, ndee kilesan lauya mulangja ayilnu niangniangnu kilesana, tela gaanu xini ghuraannu xini aaneesgenu xini wai, shge sgaa muxileji aaneesgedu toblaghana. Hghainu gidesidii xinire iresan kun hanandu sgaa baghaanu ideldudiina, niguudurnu xini suul huraanu hanala kudunaa harilduna.

Huiji fonnu xininu nigere tagdarlaagu ni: Xininu xuroodu ni kidi aadee tadarlana, muxileji kunsge njeennaa kilena, xini nigenu xini da xini ghoornu xininu ndaanu kudu taiya giji kilejin ulonhaanwa, xini ghuraannu xininu buliji ndaanu kudu taiya gijin qoonwa, nijeer fonlong taiya gijin kun gharin gua, aadeengula ujeji ken kenge xini lii taiji udaawa gaa tolghuindu ni tagdarla ughuna.

GHANG NANGLAGUNSA HUINO

YiXinlen

Ndaanu Rgulong smeendu shdananggu shzin saradu ni, Tooghun niilii rimbuqee dinkornu ghang nanglaja. Ghang dire hulo taadanu kunsge lisgenaa geeji Rgulong irelduji ghang sunosina.

Dinkornu ghangnu tusaa ni; simqan tamqan, shge mulaa kun, ne iladu saininu ireji, sairanglagu shdemzhilwa. Nenu sunosisan huino ne shdaar xilgha shdagu rgolaguna, kun ndaa rgolaguna giji, lii uliguna, sgildunaa simqannu kundu rgoom gisa, njeenaadu kuriguna, dii tolghuinge murgusada, simqandu saihan irem giji ughu gisa njeenaadu saihan iree sauja, simqan bayaajasa njeenaa bayaanjaa sauja, simqandu xjirbuu iresa, njeenaadu xjirbuu ireja, simqandu debxji iresa, njeenaadu debxji iree sauja.

Xangyin baghaji lii uliguna. Hanaladu yama tigiinge waisa, njeenaadu yama tigiinge waigu rgolaguna. Xangyin baghasa njeen muha buyerenaa tumur ghadasi ghadasala nigewa.

Amutennu alaji lii uliguna. Yaan dongxida amunla digeeji simqandu aadal ulaana, kun da amuten baighal iguala amuragge sausa nimbaa tela giji alasa nerwanu rdangdu unaa xjina.

Qii ne kun kunnaa mauxaaji lii uliguna. Kungenu maha buyenge torlasa, nige nigedunaa sgil udiji sau, qinji gharji bii aurga, nige nigenaa sgegula aurga sausa, shge tinger, ulon purghaanu sgilaa lii irim, qinu sadiiwanu hghurdighaadina. tela giji kunsge nige nigenaa mauxaaji lii uliguna, amuragge saulduguxja.

Hulghai giji lii uliguna. Ngennu kun harwan hurila maajiji huraaji humbasan dongxiwa, qi nige sail muulaanu hulghaa yauwaasa, tedii lii

uliguna, qi fugusa taghaungenu xjawaa awuji ndige ndigeleji hariligu rgolaguna.

Ghal dileji lii uliguna. Ghal aldasa baril gua, qinu juu shdaasingeda lii lailaghaguna arin xirindu dilee funeesidu ulighaaduguna, simqandu sgeji liu kisannu gua, kunla nigea aur tagsiraaxja. Tela giji ghal dileedusa, fugusa ximjee rjawu taada kurisa, toosi tughoore qinaaguna.

Kungenu xjawaa awusa, tingernu sangrji joldadiinu ughu gigu rgolaguna. Nenu dasbalaji ughu gisa sangrjinu saindu sangrjilee shdaguna. Dii shgengii njeenaa sgilnaa njeenaa szagu rgolaguna, nanqidu urosan kundu, nukor giji, aadal dire purge waiwaa gui jin kundu seer da idegunu ughuji, shdoogu kunnu gaaqanqileji, mulaa sulaadu darlaghagu rgolaguna.

Shge tinger ulon purghaa ilanu beesilghasa, qurba fuulagu rgolaguna. Qurbanu fuulaji shdasa, ila beesiniiguna, qurbanu fuulasa yaala beesina gisa, ne szu hara ghajarnu turong zamaawa, hara ghajarnu digeelghajinna, hara ghajarnu tijeejin ni szuwa, nela giji szula qurba fuulasa, dii sangrji, purghaan, lalū , njeenaanu maha buyedu sainii guna.

Szang lamarnaa lii tagsilji ughu, simqan tamqandu saihaan iregu rgoom giji ughu, ndaa saihaan iregu rgoom gisa te dii lii kuriguna, hanandu xjirbuu ire, hanandu seer mengu bayaanjan gisa, njeennaaduda sgaa waijinna.

FULAAN HAINU SAINDU

Shdedu ni bulainge waisa Xirdon giji daudana, ne bulainu aama ni mulaalaa geewaa xjija, dii ne bulainu ayi ni aardaglaji shgedulghaja. Ne bulainu sgil ni samuraangiinge waisa, kunsge suri saidaar moor yausa, shdoogu kun giigurnaa tulaa yausanu sgeesa ngen jiu qiilaanu qagla shdan gua. Bulainu ayiniinu kun ni sain gula dawaaxja, ngen idaadu kile sauna: “Qi te samuraangii lognaa bii ghargha, bulaidu te giigur tulisan shdoogu kuns gesada bii qiila, niguudur ni qida shdolaa xjisa juu te logwa.” gisa da arangna, arang kilena qigindu ni ugoda xjin gua juu te lagwa.

Niguudurgedu ni Xirdon buzin giixangdu xjaanu daaldim gerdu dongximange awula xjija, giixangnu moor dire kun ulon gula nige nigenaa ziikildaa yauldu shdan gua, ne juure Xirdon jiisauraawaanu qagla adagu juurenaha, jang ne qagdu giigur tulisan aaneenge yaghu yaghu yaunaha, Xirdon ixida qiila qaglashdaji gua, nige turgusa, aaneenu turgua naghaaxja, naghaanu aanee qilasange kilegu ni: “Qi ndaa yaadu turguji naghani? bu qimu yama giwa?” gisa Xirdon hariligu ni: “Qi ne hguji xjiniigu tigii munu muxi yaan danglanii!” gaanu yauwaaxja. Aanee Xirgudin mulgudindu posiji ireenu hunosa ni shgedu qagraaja: “Samuraangii, qi bii mangda, qimu bu nige ujeya!”

Xirdon dongxinaa awaanu hariji kudunaaji xjigu moor dire muulasa idajaja, nughoon usinu dire ni nige hamburaasa, Xirdon noor kuraaxja. Ne juure ni turgua naghasan te aaneeda ndiree kuraaxjaha, nige ujesa, muxi ndaa turgua naghasan te bulaiwaha, smugeer hainiinu tailiji awaanu, njeenaa warisan fulaan hai naa mosulghooxja.

Xirdon nige noor sarisa, njeenaanu koldire ni shge mulaanu sar tigiixini fulaan hainge mosilghoo geeja, sgil turosanaa beesaa alaja, ne

